

18 MAYIS 2014 PAZAR

Taraf Kültür ve Sanat

17

Ceylan'dan bir başyapıt

KIŞ UYKUSU

Son sözü baştan söyleyelim: Cannes Film Festivali'nin üçüncü günü gösterilen **Kış Uykusu**, şu ana dek izlediğimiz en iyi film. İzleyicinin büyük çoğunluğunda da bu fikride olduğum görüldü. Ekip, yataklarında **Soma** felaketi ve yazmış simgeleyen **siyah kurdularla** katıldıkları önceki günkü dünya primyöründe dakikalara ayakta alkışlandı. Üç saat 15 dakikalık süresine karşın, izleyicinin ilgisini bir an bile yitmediğini gördük. Salonun tek bir kişi bile çıkmadı (ki, bu uzunlukta filmlerde salonu terk edenlere sıkça rastlanır).

Cannes'te takip edenler bilir, her

sabah yayımlanan sinema değerlendirilen **'yıldız savasları'** yaşanır. Farklı ülkelerin sinema yazarları izledikleri filmlere yıldız verir. Bu sabahki degere göz atımda, Anglosakson sinema dünyasının dergisi **Screen**

Nuri Bilge Ceylan, Cannes'da Altın Palmiye için yarışan "Kış Uykusu" filminde bütün temalarını buluşturuyor

Internationa'daki yıldızlar, **Le Film Français**'teki yıldızlara oranla daha bir parlıyor. Fransız yazarlar içinde **Kış Uykusu**'nu benim gibi Palmiye'ye değer bulanlar olduğu gibi, çok sevdim demekle yetinilen de var, hiç sevmedim diyenler de (malum Fransızlar bu tür hikâyeleri en iyi kendilerinin anlatabileceğini düşünlüyor...). Ama, Ceylan'ın simdiden **Altın Palmiye**'nin en şanslı adayları arasında yer aldığı söyleyebiliriz.

'ANTI-KAHRAMAN DÜNYASI
Kış Uykusu'nun başarısının temelinde **Ebru Ceylan, Nuri Bilge**

Ceylan ikilisinin imzasını taşıyan, uzun diyaloglar içeren ve incelikli örülmüş senaryo yatıyor. Tiyatroda istediği başarıyı elde edememiş bir oyuncunun, Kapadokya'da soyunduğu otel işletmeciliği sırasında kans, kız kardeşi ve yöre insanlarıyla ilişkileri üstüne odaklanan film.

Cehov'un öykülerinin, oyunlarının etkisi hep vardır Ceylan'ın filmlerinde. Ama, bu kez daha bir belgini. İnsan ilişkilerinin en ilgisizlerini yoruculuğunu, bireylerarası empati eksikliğini anlatırken, siniflararası çelişkileri, aydınların korkaklığını vurgulamayı ihmal etmiyor film.

Kahramanlarına acıma duygusıyla ya da nefretle bakmıyor. Onları oldukları gibi gösteriyor, yargılamadığını...

Ceylan, filmografisindeki farklı temaları buluşturuyor bu yeni filminde. **Uzak'ta** anlattığı kültürler arasındaki duvarlar da var bu filmde, **Ç**

Maymun'daki sınıf eşitsizliği kadın-erkek ilişkisine karamsar bakışı da... **Bir Zamanlar Anadolu'da'nın** aydınları, yan-aydınları ve ezilenleri de var... Ve, bütün bu temalar son derece doğal bir akış içinde birbirinin içine giriyor, birbirini bütünliyor. Kanımca, yönetmenin en iyi filmi, **Kış Uykusu**. Cehoven bir mizah duygusuna da gizliden gizliye bandırılan acılı bir

yüzleşme öyküsü. **Kış Uykusu**. Yönetmen kendi değerleri (ve tabii kendi sınıfının, küçük burjuva aydınının değerleri) ile yüzleşirken, izleyiciji de yüzleşmeye davet ediyor. Filmin kahramanları, **Aydın'**, **karısı Nihal'**, kız kardeşi **Necla'yı** tüm zaafın, yanlışın ve yalanlarıyla çınlıplak gösterirken, bize bir ayna tutuyor.

ETKİLEYİCİ PERFORMANSLAR

Tam bir takım oyunu ortaya koyan oyuncu kadrosunun performansı bu güzel senaryoyu destekleyince, az rastlanır bir bütünlüğe kavuşuyor film. Aydın rolünde **Haluk Bilginer**'in festivalden En İyi Oyuncu Ödülü ile ödemesi sürpriz olmaz. Ama, umanın bu gerçeğe miş diyorum, çünkü **Altın Palmiye** alan film başka daldaki ödül veriliyor Cannes'da (bu kuralı mı, yoksa 'teamül' mi bilemiyoruz). Aslında tüm kadro hak ediyor oyunculuk ödüllünü. Bu da bir kez gerçekleşmişti: **Altın Palmiye** kazanan **Sınıflar** filminin tüm kadrosu ödülle layık görülmüştü. Neden bir daha olmadı? **Nihal'de Melisa Sözen**, son derece inandırıcı bir kompozisyon biçim. Bu kadar etkileyici bir yüz, bizim sinemamızda da, dünya sinemasında da azdır. Duyguyu son derece özüllü biçimde verebilen, duygusalaltıkla özenle kaçan bir oyuncu.

Tıpkı Aydın gibi, hayatta varmak istediği noktaya

ulaşamamış çevirmen kız kardeş **Necla'da Demet Akbağ**, Aydın'ın şoförü **Hidayet'e**, yöre insanından ayırt edilemeyecek kadar inandırıcı bir kompozisyon çizen **Ayberk Pekcan**, imam **Hamdi'de Serhat Kılıç**, eski mahkûm **İsmail'de Nejat İşler**, küçük burjuva konformizmine

sığınmış **Suavi'de Tamer Levent**, idealist öğretmen **Levent'e Nadir Sanbacak**... Hepsi ama hepsi çok başarılı. Ceylan'ın oyuncu seçiminde ve yönetimindeki başarısına bir kez daha şaşıp...

'İklimler'den bu yana Nuri Bilge Ceylan'ın bütün filmlerinin görüntü yönetimini üstlenen **Gökhan Tiryakı**'nin film din duygusunu güçlendiren görüntülerine, prodüksiyon tasarruflarında hiç öne çıkmaksızın gerekli vurgulanı yapabilen, görüntü yönetimi ile mükemmel bir uyum sağlayan **Gamze Kuş'un** özenu çalışmasına ve hepsini bir araya getiren başarılı yapımcı **Zeynep Özbatur Atakan'a** bir kez daha teşekkür ederiz. Sinemamız yeni bir başyapıt kazanırdık inçin.

YERİNDEN 2014
VEÇDİ SAYAR/CANNES

Cehov film çekseydi tam da böyle olurdu

NURİ BİLGE CEYLAN'ın Kış Uykusu filmine dünya basını da tepkisi kalmadı. **Altın Palmiye**'nin güçlü adaylarından biri olarak gösterilen film, genel hatlarıyla eleştirmenlerden tam not aldı. Filminin, Ceylan'ın gücünün zirvesinde olduğunu gösterdiği düşünülürse, üç saat 16 dakikalık süresinin izleyici için "zorlu" olduğunu söyleyenler de var.

GUARDIAN: **Kış Uykusu** düse kalka da olsa basındürücü bir film. Film, en iyi ihtimalle tıpkı **Bergman** gibi Ceylan'ın da kendine özgü bir şekilde insan psikolojisine gösterdiği özenu ortaya koyuyor. Bu sert ve ağır karakter incelemesi, Tam'ın olmadıkları yazarların bir evrende köhülmüş varlığı ve etik sorumlukları gibi klasik **Bergman** temalarını ele almaktan da çekinmiyor. Karı ya da, sömüne adını sıracamaya başladığında film de bu temalar üzerine inceleli ve hikâye hakimiyle konuşuyor görünüyor.

LE MONDE: Nuri Bilge Ceylan'ın son geliştirdiği **Bir Zamanlar Anadolu'da** filmiyle festival seyircisini büyülemişti. Ceylan, üç yıl sonra Cannes'a büyük bir autorite olubunu kamlayışın muhtesem bir filmle döndü.

FRANCE24: (Mehdi Cehibi) Ceylan'ın bir önceki filmi terah edermiş. **Kış Uykusu**'nun üç saat 17 dakikalık süresini hak edecek bir film olduğunu düşünmüyorum. Yine de, derinlemesine incelemek için sabırsızlanıyorum.

REUTERS: Ceylan'ın filmi, güzel bir atmosfer filmi. Hindistan'da yayımlanan **The Mint** gazetesinin sinema eleştirmeni **Smiti Doshi**, "Ceylan bir kez daha işinin ehli olduğunu kanıtıyor. Zamanımızın en büyük sinemacısı. Film muhtesem" diyor.

HOLLYWOOD REPORTER: Cehov çok uzan bir film çekseydi, işte böyle olurdu. Usta yönetmen **Nuri Bilge Ceylan**, **İklimler** ve **Mays Sıkıntısı** gibi erken dönem filmlerindeki atmosferi hatırlatan **Cehov-vari Kış Uykusu** filminde her zamanki gibi canlı ve tedirgin edici olduğunu bir kez daha kanıtıyor.

VARIETY: Nuri Bilge Ceylan, bugüne dek çekilen 156 dakikalık en az sıkıcı film olduğunu konuşuyor yer bırakmayan büyüleyici güzelliği **Kış Uykusu** adlı başyapıtında gücünün zirvesinde olduğunu kanıtıyor. Filmin süresi gözünüzdü kurtulması: Usta Ceylan'ın imzasını attığı bu karakter incelemesi, sürükleyici bir tecrübe olduğu düşünür.

SCREENDAILY: Nuri Bilge Ceylan'ın çok katmanlı, adanıklı tatmin edici **Kış Uykusu** filmi sona erdiğinde, bu filmi öncesinde ve sonrasında başka filmler görmeyi planladığımız bir film festivalinde asla izlenimlemesi gerektiği aklınıza gelmiyor ilk önce. Zira Ceylan hikâyesinin kapsamasına açığa vurmakta, uzunluğu veya abridion kendini keşfetmesine **Hibet** etmiyor, yığın en başarılı filmlerinden birinin hakkını vermek isteyen seyirci de aynı soylu yapsın.

HİTİFİX: **Altın Palmiye**'nin en güçlü adayı, auteur sinemacı **Nuri Bilge Ceylan** dan habdindim büyük bir hayal kırıklığı olarak öne çıkıyor: "Anlatıma, görsel senaryo yazım ve diyaloglarında aldığı behereler bir süttü olabilir ama yersiz bir ödet de değil. Filmindeki her hikâye, söze dökmekteken gösterilerle daha iyi ifade edilebilecek bir hikâyeye sahip.